

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ КАРАМАЛЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ IV ЧАКЫРЫЛЫШ
XLVIII СЕССИЯСЕ**

КАРАР № 84

Иске Карамалы авылы

«21» октябрь 2024 ел

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Иске Карамалы
авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр
кертү турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы, «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Иске Карамалы авыл жирлеге Советы **КАРАР КЫЛДЫ:**

1. Мөслим муниципаль районы Иске Карамалы авыл жирлеге Советының 2019 елның 25 октябрдәге 1 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына түбәндәге үзгәрешләрне һәм өстәмэләрне кертергә:

1) Уставның 5 статьясындагы 1 өлешенә 10 пунктны яңа редакциядә баян итәргә:

«10) жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәмин итү таләпләрен үтәү, күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен төзекләндерүне оештыру;».

2) Уставның 6 статьясындагы беренче абзацындагы 18 пунктны төшереп калдырырга.

3) Уставның 10 статьясына түбәндәге эчтәлекле 14 пунктны өстәргә:

«14) инициатив проектлар;

4) Уставның 11 статьясындагы 7 өлешенә икенче абзацында «Жирлекнең сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына, жирле референдум органнарына сайлауларны эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

Уставның 11 статьясының 8 өлешен яңа редакциядә баян итәргә:

«8. Тавыш бирү йомгаклары һәм жирле референдумда кабул ителгән карар элегә Устав билгеләгән тәртиптә халыкка житкерелергә тиеш.».

5) Уставның 12 статьясындагы 3 өлешендә «Жирлек сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына сайлауларны, жирле референдумны

эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

6) Уставның 13 статьясындагы 6 өлешендә «жирлекнең сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына сайлауларны эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

Уставның 13 статьясындагы 9 өлешендә «Жирлекнең сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә, жирле референдум органнарына сайлауларны эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

Уставның 13 статьясындагы 13 өлешендә «Жирлек сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына сайлауларны, жирле референдумны эзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

7) Уставның 14 статьясындагы 3 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«3. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган очракларда гражданнар жыены үткәрелергә мөмкин:

1) торак пунктта торак пункт чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча (муниципаль район), аның составына күрсәтелгән торак пункт керә, ул күрсәтелгән торак пункт территориясен башка торак пункт (муниципаль район) территориясенә кертүне күздә тотта;

2) жирлек составына керүче торак пунктта элге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча;

3) жирлек составына керә торган торак пункт территориясе өлешендә Татарстан Республикасы законы нигезендә торак пункт территориясенә элге өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча;

4) авыл торак пунктында авыл торак пункты старостасы кандидатурасын күрсәтү мәсьәләсе буенча, шулай ук авыл торак пункты старостасы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча.

Авыл торак пунктында гражданнар жыены шулай ук муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс уздырганда конкурс комиссиясе составына кандидатуралар күрсәтү максатларында үткәрелергә мөмкин.».

Уставның 14 статьясындагы 15 өлешенә өченче абзацын яңа редакциядә бәян итәргә:

«Гражданнар жыены үткәрелә торган торак пункт территориясенә бер өлеш чикләре, жирле әһәмияттәге тиешле мәсьәләне хәл итүдә торак пункт территориясенә күрсәтелгән өлешендә яшәүчеләрнең мәнфәгатьләре уртаклыгы критерийеннан чыгып, Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә».

8) 16.1 статья. 1) Уставның 16.1 статьясын яңа редакциядә бәян итәргә:

«16.1. Авыл торак пунктының старостасы

1. Авыл торак пункты старостасы авыл торак пунктының гражданнар жыены тәкъдиме буенча составына элге авыл торак пункты кәргән Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә. Авыл торак пункты старостасы шушы авыл торак пункты территориясендә яшәүче һәм актив сайлау хокукына ия Россия Федерациясе гражданнары яки гражданнар

жыены тэкдим иткэн көнгө 18 яшыкэ житкэн һәм шушы авыл торак пункты территориясендә урнашкан торак урыны булган Россия Федерациясе гражданны арасынан билгеләнә.

2. Авыл торак пункты старостасы дәүләт вазыйфасын, дәүләт граждан хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны биләүче зат була алмый, үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә башкаручы жирлек Советы депутаты муниципаль вазыйфасыннан яисә муниципаль хезмәт вазыйфасыннан тыш, жирле үзидарә органнары белән хезмәт мөнәсәбәтләрендә һәм аларга турыдан-туры бәйле башка мөнәсәбәтләрдә була алмый.

3. Авыл торак пунктының старостасы вәкаләтләре чоры 2 елга билгеләнә.

4. Авыл торак пункты старостасы вәкаләтләре составына әлеге авыл торак пункты кергән жирлек Советы Карары, авыл торак пунктындагы гражданныр жыены тэкдиме буенча, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» Федераль законның 40 статьясындагы 10 өлешенәң 1-7 һәм 9.2 пунктнарында билгеләнгән очракларда вакытыннан алда туктатыла.».

5. Үзенә йөкләнгән бурычларны хәл итү өчен авыл торак пункты старостасы:

1) авыл торак пунктында жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү мәсьәләләре буенча жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм башка оешмалар белән үзара хезмәттәшлек итә;

2) халык белән үзара хезмәттәшлек итә, шул исәптән гражданныр жыеннарында, жыелышларында, конференцияләрендә катнашу юлы белән, мондый чаралар нәтижәләре буенча жирле үзидарә органнары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле мөрәжәгатьләрне һәм тэкдимнәрне, шул исәптән муниципаль хокукый актлар проектнары рәвешендә рәсмиләштерелгәннәрен дә жибәрә;

3) авыл торак пунктында яшәүчеләргә жирле үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча мәгълүмат бирә, шулай ук жирле үзидарә органнарынан алынган башка мәгълүматны аларга житкерүдә ярдәм итә;

4) жирле үзидарә органнарына гавами(ачык) тыңлаулар һәм ижтимагый фикер алышулар оештыруда һәм уздыруда, аларның нәтижәләрен авыл торак пунктында халыкка житкерүдә ярдәм итә;

5) авыл торак пунктында яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча инициатив проект керту инициативасы белән чыгыш ясарга хокуклы;

6) Россия Федерациясе субъекты законы нигезендә муниципаль берәмлек уставында һәм (яисә) жирлек Советының норматив хокукый актында каралган башка вәкаләтләрне һәм хокукларны гамәлгә ашыра.

6. Авыл торак пунктының старостасы итеп түбәндәге затлар билгеләнә алмый:

1) үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә гамәлгә ашыручы жирлек Советы депутатының муниципаль вазыйфасыннан тыш, дәүләт вазыйфасын, дәүләт граждан хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны биләүче яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче;

1) суд тарафыннан хокукый сәләтсез яисә хокукый сәләте чикләнгән дип танылган затлар;

3) хөкем ителүе юкка чыгарылмаган яисә алынмаган.

9) Уставның 19 статьясындагы 10 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«10. Ачык (гавами) тыңлауларны, жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткәрү тәртибе Жирлек Советы карары белән билгеләнә һәм жирлек халкына гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан ук таныштыруны, шул исәптән аны урнаштыру юлы белән Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында веб-адрес буенча «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә: <https://muslumovo.tatarstan.ru/>, яисә жирле үзидарә органының үз эшчәнлегә турында мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, «Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында мәгълүматтан файдалануны тәэмин итү хакында» 2009 елның 9 февралендәге 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасының яисә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштыру мөмкинлегә булмаган очракта, жирлектә яшәүчеләрнең муниципаль хокукый акт проекты буенча фикер алышу, шул исәптән рәсми сайт аша, жирлектә яшәүчеләрнең гавами тыңлауларында катнашуын тәэмин итә торган башка чаралар, гавами тыңлаулар нәтижәләрен бастырып чыгару (халыкка житкерү), кабул ителгән карарларны дәлилләп нигезләүне дә кертеп, шул исәптән аларны рәсми сайтта урнаштыру юлы белән.».

10) Уставның 22 статьясындагы 4 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«4. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү һәм үткәрү тәртибе әлегә Устав һәм жирлек Советы карары белән билгеләнә.».

Уставның 22 статьясындагы 5 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«5. Гражданнарны сораштыру билгеләү турындагы карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнардан сорашып белешү үткәрү өчен Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтынан түбәндәге веб-адрес буенча файдаланырга мөмкин: <https://muslumovo.tatarstan.ru/> Авыл жирлегә Советының гражданнарны сораштыру билгеләү турында норматив хокукый актында түбәндәгеләр билгеләнә:

- 1) сораштыру уздыру датасы һәм сроклары;
- б) сораштыру уздырганга тәкъдим ителә торган сорауны (сорауларны) формулировкалау турында;
- 3) сораштыру үткәрү методикасы;
- 4) сораштыру кәгазенең формасы;
- 5) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны;
- б) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтынан файдаланып, гражданнар арасында сораштыру уздырган очракта сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе»;

11) Уставның 27 статьясындагы 1 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«1. Жирлек советы бермандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайлана торган 7 депутаттан тора.».

12) Уставның 28 статьясындагы 7.3 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«7.3. Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты тарафыннан коррупциягә каршы көрәш турында Россия Федерациясә законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турындагы белешмәләренә дәрәсләген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Башлыгы (рәисе) карары белән Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.».

Уставның 28 статьясының 7.4 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«7.4. Әлеге статьяның 7.3 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтижәсендә «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм аларның башка затларының чыгымнарының туры килүен тикшереп торы турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактлары ачыкланганда «Аерым категория затларга счетлар (кертәмләр) ачуны һәм булуны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән, акчаларны һәм кыйммәтле әйберләргә чит ил банкларында сакларга, Татарстан Республикасы Башлыгы (рәисе) депутатның, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасының, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә күрсәтелгән затларга карата тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле жирле үзидарә органына яисә судка башка җаваплылык чарасы куллану турында гариза белән мәрәжәгать итә.».

13) Уставның 30 статьясындагы 1 өлешендә «Жирлек сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына сайлауларны, жирле референдумны әзерләүгә һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

14) Уставның 31 статьясындагы 1 өлешендә 21 пункттын төшереп калдырырга.

15) Уставның 38 статьясындагы 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 12.1 пункт өстәргә:

«12.1) аларга чит ил агенты статусын алу.».

16) Уставның 41 статьясындагы 3 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«3. Жирлек башлыгы үз эшчәнлегендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә жирлек халкына һәм жирлек Советына контрольдә тотыла һәм хисап тотыла.».

17) Уставның 48 статьясындагы 1 өлешендә 4 пунктның дүртенче абзацын яңа редакциядә бәян итәргә:

"- балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруда катнаша, яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү һәм яклау чараларын эшли һәм гамәлгә ашыра, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруның төп юнәлешләре буенча муниципаль программалар эшли һәм гамәлгә ашыра, жирлектә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруга мониторинг оештыра һәм гамәлгә ашыра;».

18) Уставның VII бүлеген һәм 56 статьясын үз көчен югалткан дип танырга.

19) Уставның 60 статьясындагы 3 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 12 пунктны өстәргә:

«12) 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»гы федераль законның 15.2 статьясында каралган».

анкетадагы мэгълүматларның аңа билгеле булган үзгәрешләре турында, яллаучы (эш бирүче) вәкиле карары буенча үзгәртелгән мэгълүматлардан кала, яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) язма рәвештә хәбәр итәргә»;

20) Уставның 78 статьясын яңа редакциядә бәян итәргә:

«78. Муниципаль хокукый актларны халыкка житкерү һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе

1. Кеше һәм гражданның хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар, гамәлгә куючысы Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Иске Карамалы авыл жирлегенә булган оешмаларның хокукый статусын билгеләүче муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр алар рәсми халыкка игълан ителгәннән соң үз көченә керә.

2. Муниципаль норматив хокукый актны, шул исәптән жирле үзидарә органнары арасында төзелгән Килешүне рәсми рәвештә халыкка житкерү булып түбәндәгеләр:

1) Татарстан Республикасының рәсми хокукый мэгълүмат порталында тулы текстны рәсми бастырып чыгару (<https://pravo.tatarstan.ru>; массакуләм мэгълүмат чарасы буларак теркәлү турында таныклык № ФС77-60244 бирелгән 17.12.2013 Элемтә, мэгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт (Роскомнадзор) яисә «Авыл утлары» район газетасында ПИ №ТУ16-01027 массакуләм мэгълүмат чарасы сыйфатында теркәлү турында таныклык 16.05.2013 Элемтә, мэгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт тарафыннан бирелгән.);

2) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мэгълүмат-телекоммуникация челтәрендә авыл жирлекләре бүлегенә <https://muslumovo.tatarstan.ru/starokaramali.htm> урнаштыру;

3) Татарстан Республикасы, Мөслим муниципаль районы, Иске Карамалы авылы, Кооператив ур., 113а йорт адресы буенча урнашкан мэгълүмат стендларында урнаштыру.

3. Гражданның Татарстан Республикасының рәсми хокукый мэгълүмат порталына керүен тәмин итү өчен түбәндәге адрес буенча урнашкан «Интернет» мэгълүмат-телекоммуникация челтәренә тоташу пунктлары эшли: Татарстан Республикасы, Мөслим муниципаль районы, Иске Карамалы авылы, Кооператив ур., 113а йорт.

4. Муниципаль норматив хокукый актлар, жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр, федераль закон белән таратылуы чикләнгән бөлешмәләр булган муниципаль хокукый актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, аларга кул куелган көннән алып 10 көн эчендә халыкка житкерелә.

5. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Иске Карамалы авыл жирлегенә салымнар һәм жыемнар турында норматив хокукый актлары Россия Федерациясә Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

6. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелмәгән муниципаль хокукый актлар имза салынган көннән үз көченә керә, әгәр актның үзе тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса.

7. Интернет» мэгълүмат-телекоммуникация челтәрендә тиешле сайтларның доменнарын һәм муниципаль хокукый актларны, шул исәптән жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләренә, халыкка игълан итү (рәсми бастырып

чыгарудан тыш) гамәлгә ашырыла торган массакуләм мәгълүмат чаралары буларак теркәлү турында белешмәләрне күрсәтеп, вакытлы матбугат басмалары, чөлтәр басмалары исемлегә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы башлыгының хокукий актын бастырып чыгару юлы белән гомуми игътибарга житкерелә.».

21) Уставның 85 статьясындагы 5 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек Советы карары нигезендә Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм вакытларда төзелә.».

2. Әлегә карарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә жибәрергә.

3. Әлегә карарны Иске Карамалы авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә), шулай ук Мөслим муниципаль районының Иске Карамалы авыл жирлегә рәсми сайтында <https://muslumovo.tatarstan.ru/starokaramali.htm> һәм Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында урнаштырырга <https://pravo.tatarstan.ru/>.

4. Әлегә карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Иске Карамалы авыл жирлегә Башлыгы,

Иске Карамалы авыл жирлегә Советы рәйсе

[Handwritten signature]
И.Н.Кәримов